

Stari in mladi Slovenec.

Trizma.

O. Trizna, trizni f. certamen, stadium, praemium certaminis, trizno n. lucta, -nište locus, -novati, -žinikū pugnator; nobis thema videtur esse tr, cf. trêti.

S. Iz trêti, trā, trêsi terere, nsl. otreiti abstergere, trača handtuch, trica, terica, terilja brechlerin, otre f. pl. der beim hecheln herabfallende flachs, trica cippus, malleus stuparius (breche), polj. tarka raspel; tren pot, natrv semita in montibus, utor, otor, zator (ti si moj zator); rus. tornikū via trita, cf. scr. tar-una gr. lat. tero-tero, ahd. pišete drājan tornare; ali ni drajna od tod, kar terišče ali triznište locus certaminis?

O. Torūnatī-naja-naješi se je že stsl. pugnare, torīnikū menda cursor; cf. fz. tournoyer.

Trügū.

O. Trügovati-trüžiti, trügovičī, trüžicī, trügovina ima tudi novoslovenščina.

S. Pa je stsl. p. trügarī, -govīnikū, -žanīnū, -žinikū mercator, -govište, -žište-žinica forum, emporium; -žilstvo celebritas, -strovati publica celebritate feriari.

Trađū — traťū.

O. Trađū je a) morbus quidam, dysenteria, -dovitūvatū aegrotus; b) kar serb. trud holetus igniarius. Traťū pa je a) crabro, progenies apum, nhd. drohne; b) custodia, agmen. Traťij m. spado (hummel).

S. Nsl. trôd kolik, mazilo za trudne vude, žile. Jarnik piše po nar. pesmi: Voda je trodovitna, — Vince pa trôd mori; trot ali menda trod je zunderschwamm, art holzschwamm; trôt pa je brutbiene, parasit.

Tunī.

O. Tunī adj. qui gratis datur, za tune; -ība f., -bizīna donum, tunje adv., -nima gratis cf. ostunī frustra, temere; rad. videtur esse tu scr. sthu gr. arv.

S. Zastonj nsl., quod psl. esset za sū tunje; stunj, za -zad -obstonj, za obstonj, zobstonj; hrov. stunje.

Tükū.

O. Comparatio, uti conicimus; cf. tūcīnū -nikū, tēklū similis, aequalis, kar i tükūmū -mīnū adj. (tokma i netokma

par impar); tüknaŭti figere, pungere, pulsare; tük respondere videtur germ. stechen, stecken; tüküma - mo - mī, tūčijā adv. solum, -kümiti equiparare, -mina parilitas, -meži-žije pactum; tyč - tūčika punctum, -činiti - njavati - se, -čino pari modo.

S. Tičati nsl. haerere, tik nebes, stakniti herabnehmen, vsako reč stakne; natuč fisolenstock, potak fusum filo plenum; is-vitekniti oči ausstechen, taklja, trklja pedamen-tum; hrov. takmen-ik aequalis, takati se ludere par impar itd.

Prirodoznanstvo ali fizika v ljudski šoli.

(Dalje.)

Učitelj. Opazujte na tanko kredo in druga kamna! Ako-ravno so te stvari med sabo prav različne, so pa vendar v tem enake, da je vsaka skoz in skoz enakošna. Ako odkerhnem od krede ali od premoga košček, imam v tem koščeku ravno tisto kredo in ravno tisti premog, kakor popred, samo, da je kos manjši. Ali vidimo na kaki teh stvari kaki del, ki bi bil od drugih bitno različen?

Učenec. Ne. Naj drobnejši prah krede je ravno tako kredo, kakor velik kos krede.

Učitelj. Povejte več takih stvari, ki so enakošne tvarine, in na katerih se ne razločijo posebni deli za posebne namene!

Učenec. Take stvari so n. pr.: peščenjak, žeplo, premog, ilovica, glina i. t. d.

Učitelj. Dobro! Kako pa smo imenovali take stvari, sej smo že mnogo o njih brali in govorili?

Učenec. Take stvari so rudnine.

Učitelj. Vidiš, ljubi moj, tudi z rudninami se peča prirodopisje, in ta vednost imenuje se rudninoslavlje ali mineralogija.

Učenec. Ali je drevo živa ali mrtva stvar?

Učitelj. Preden ti to odgovorim, mi moraš popred še kaj drugega odgovoriti. Primerjaj kamen z drevesom! Ali nima drevo posebnih del, ki imajo posebne podobe pa tudi posebni namen? Poreži mlademu drevescu korenine ali lubje, in videl boš, da bode kmalu usahnilo. Če ti pokažem malo skorjico ali jevč od kakega drevesa, ali mi že moreš povedati, kakšno je celo drevo, od katerega so ti deli?